

Curso académico	2009/2010

Materia		
DESENVOLVEMENTO DE HABILIDADES LINGÜÍSTICAS (652411203)		
Curso	Ciclo	Profesor/a responsable do programa
2º	1º	Santiago López Gómez (Programa compartido co DLL)
Titulación		
Mestre – Especialidade en Audición e Linguaxe		
Carácter (Troncal, Obrigatoria, Optativa, Libre Configuración)	Duración (A; 1C; 2C)	Idiomas en que se imparte
Troncal	A (PEE 1C; DLL 2C)	Castelán

A= Anual; 1C= primer cuatrimestre; 2C= segundo cuatrimestre

PROGRAMA XERAL DA MATERIA

Obxectivos
A materia está formada por dúas áreas complementarias: a lingüística e a psicolóxica, cuxos obxectivos a alcanzar polo alumno durante o curso, son: - Coñecer, a nivel xeral, como se produce a adquisición e o dominio das diferentes capacidades lingüísticas, en contextos de normalidade ou en situacións non normativas.   - Comprender cales son os mecanismos e factores determinantes na correcta adquisición da linguaxe.   - Desenvolver estratexias de avaliación-intervención para potenciar o desenvolvemento das habilidades lingüísticas no neno.

Contidos (Temario)
Tema 1.- Factores que interveñen no desenvolvemento e a adquisición da linguaxe
Tema 2.- Adquisición e desenvolvemento da linguaxe
Tema 3.- Desenvolvemento da linguaxe en contextos bilingües
Tema 4.- Desenvolvemento da linguaxe en nenos cegos
Tema 5.- A prevención e estimulación das habilidades comunicativas e da linguaxe.

Metodoloxía Didáctica
O alumno é o protagonista da materia, tanto por ser o suxeito da aprendizaxe como por ter unha parte activa na mesma. A metodoloxía de traballo consistirá na exposición por parte do profesor dos contidos fundamentais e centrais de cada tema. O alumno/a terá que ler unha serie de materiais básicos en cada un dos temas e proceder á elaboración, guiada polo profesor, do dossier das prácticas pertencentes aos diversos contidos que complementan cada tema. Así mesmo, o alumno deberá traballar os contidos da materia a través doutras lecturas, procuras bibliográficas e traballos diversos. Prevese a realización de lecturas e traballos voluntarios, sempre baixo a supervisión do profesor.

Sistema de Avaliación

Na avaliación consideraranse as seguintes cuestións:

Superar a proba final de xuño. A nota máxima a acadar no exame será de 8 puntos e para aprobar fará falta conseguir polo menos 4 puntos, e poder sumar outras puntuacións. O exame será de preguntas tipo test, preguntas curtas e preguntas longas, con formulacións de tipo teórico e práctico

A maiores do exame, os alumnos/as poderán obter 1 punto entregando un dossier de lecturas e un dossier de prácticas que se irán traballando en cada tema. Aínda que a súa realización nalgúns casos será en grupos pequenos, a súa entrega farase de xeito individual. A entrega do material de prácticas é obrigatorio para poder presentarse ao exame, indistintamente da nota obtida polo dossier.

Poderanse realizar, de xeito voluntario, outros traballos dirixidos e recensións de diverso material bibliográfico, en ambos os casos haberá que concretar co profesor sobre qué contidos e materiais vanse a traballar. Poderá obterse 1 punto por estes traballos voluntario

En resumo: Exame (8) + dossier de lecturas e prácticas (1) + traballos/lecturas voluntarios (1) = nota final (10)

Recursos

Bibliografía básica:

- Valle, F., Cuetos, F., Igoa, J.M. y Viso, S. (1990). *Lecturas de Psicolingüística* (Vols. 1 y 2). Madrid: Alianza.
- Monfort, M. (Ed.). (1995). *Enseñar a hablar. IV Simposio de Logopedia*. Madrid: CEPE.
- Carreiras, M. (1997). *Descubriendo y procesando el lenguaje*. Madrid: Cognitiva.
- Carriedo, N. y Tapia, J.A. (1994). *¿Cómo enseñar a comprender un texto?* Madrid: Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid.
- Recasens, M. (1994). *Cómo jugar con el lenguaje*. Barcelona: CEAC.
- Aguado, A. (2000). *El desarrollo del lenguaje de 0 a 3 años*. Madrid: CEPE.
- Bruner, J. (1990). *El habla del niño*. Barcelona: Paidós.
- Ruíz, M.M. (2000). *Cómo analizar la expresión oral de los niños y niñas*. Málaga: Aljibe.
- Clemente, R.A. (2000). *Desarrollo del lenguaje*. Barcelona: Octaedro.
- Galeote, M. (2002). *Adquisición del lenguaje*. Madrid: Pirámide.
- González, C. (2003). *Enseñanza y aprendizaje de la lengua en la escuela infantil*. Madrid: Grupo Editorial Universitario.
- López, A. y Encabo, E.C. (2003). *El desarrollo de habilidades lingüísticas*. Madrid: Grupo Editorial Universitario.

Recursos

- Belinchón, M., Igoa, J.M. y Riviere, A. (2004). *Cómo desarrollar las aptitudes psicolingüísticas*. Barcelona. Martínez Roca.
- Domínguez, A. (2002). *Lenguaje y Psicología*. Canarias: Universidad de La Laguna.
- Ideas Propias Editorial (2004). *Estimulación del lenguaje en educación infantil*. Vigo: Ideas Propias Ed.
- Pereira, M. y Castro, J. (1994). *El desarrollo psicológico de los niños ciegos en la primera infancia*. Barcelona: Paidós.
- Gallego, J.L. (Dir.) (2006). *Enciclopedia temática de logopedia* (Vols. 1 y 2). Málaga: Aljibe.
- Peralbo, M., Gómez, B.J., Santórum, R. y García, M. (1998). *Desarrollo del lenguaje y cognición*. Madrid: Pirámide.
- Gallardo, J.R. y Gallego, J.L. (1995). *Manual de logopedia escolar*. Málaga: Aljibe.
- Abdelilah, B. (2007). *Inmigración y aprendizaje de lenguas en un contexto bilingüe*. Bilbao: Lete.
- Siguán, M. (2001). *Bilingüismo y lenguas en contacto*. Madrid: Alianza.
- Wulff, E. (2001). *Bilingüismo y educación*. Madrid. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- Rosa, A. y Ochaíta, E. (1993). *Psicología de la ceguera*. Madrid: Alianza.

Recursos web:

Outros materiais de apoio: